

BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILINI O'QITISHNING AHAMIYATI

Fayziyeva Durdona Ismoilovna
Toshkent viloyati Toshkent tumani
23- sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf 4- "B " sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'limda ona tili fanining o'quvchilarning tafakkuri, nutqi, yozma va og'zaki savodxonligini shakllantirishdagi roli yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali dars samaradorligini oshirish masalalariga ham to'xtalib o'tiladi.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim — bu bola shaxsining shakllanishi va uning kelajakdagi bilim olishiga asos bo'ladigan muhim bosqichdir. Ayniqsa, ona tili darsi o'quvchining tafakkuri, nutqi, muloqot madaniyati, estetik didi va fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda beqiyos ahamiyatga ega.

Ona tili darslari orqali o'quvchi o'z milliy qadriyatlarini anglaydi, tilning boy imkoniyatlaridan foydalanishni o'rganadi.

Asosiy qism

Ona tili fani 4-sinfda o'quvchining ilgari egallagan bilimlarini mustahkamlash, so'z boyligini kengaytirish va grammatik tushunchalarni ongli ravishda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan. Bu jarayonda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchini mustaqil fikrlashga yo'naltiruvchi, nutqini ravonlashtiruvchi yo'lboshchi bo'lib xizmat qiladi. Mustaqil fikrlash — bu o'quvchining biror muammo yoki savolga o'zining shaxsiy yondashuvi, tahlili va xulosasini bera olish qobiliyatidir. U nafaqt yod olish, balki tahlil qilish, solishtirish va umumlashtirishni o'z ichiga oladi.

Boshlang'ich sinfda mustaqil fikrlashni shakllantirishning asosiy yo'llari:

1. Savol-javob metodidan foydalanish. O'quvchini fikrlashga majbur qiluvchi savollar berish, "nega?", "qanday?", "agar shunday bo'lsa-chi?" kabi savollar orqali tafakkurini faollashtirish.
2. Muammoli vaziyat yaratish. Har bir darsda kichik muammoli topshiriqlar orqali o'quvchini mustaqil yechim topishga undash.
3. O'yin texnologiyalari. "Aqliy hujum", "Zanjirli fikr", "Bilimlar olami" kabi o'yinlar orqali o'quvchini faol fikrlashga jalb etish.
4. Guruhli ishlash. Jamoa bilan muhokama qilish, o'z fikrini himoya qilish bolalarning muloqot madaniyatini rivojlantiradi.
5. Ijodiy topshiriqlar. Insho, ertak to'qish, rasm asosida hikoya tuzish o'quvchilarning tasavvurini kengaytiradi.

O'qituvchining roli:

O'qituvchi bu jarayonda faqat bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, ruhlantiruvchi va rag'batlantiruvchi shaxs bo'lishi zarur. Har bir bolaning fikrini qadrlash, uning xatolariga to'g'ri yondashish bolada ishonch va faollikni oshiradi.

Zamonaviy yondashuvlar:

Bugungi kunda "Kichik guruhlarda ishlash", "Interfaol ta'lim", "Klaster", "Aqliy hujum", "Venn diagrammasi" kabi metodlar o'quvchilar tafakkurini faollashtirishda yuqori samaradorlik beradi.

Ona tili fanining maqsadi:

O'quvchilarda og'zaki va yozma nutq madaniyatini shakllantirish;
Tovush, so'z, gap, matn ustida mustaqil ishlash malakasini rivojlantirish;
Milliy qadriyatlarni e'zozlash, Vatanga mehr-muhabbat tuyg'ularini singdirish;
O'qish va yozish malakalarini puxta egallashga yordam berish.

Ona tili darslarining vazifalari:

1. O'quvchilarning savodxonligini mustahkamlash;
2. To'g'ri talaffuz va yozuv qoidalarini o'rgatish;

3. Tushunarli va ifodali nutqni shakllantirish;
4. O‘quvchilarda o‘qishga qiziqish uyg‘otish;
5. Mustaqil fikr bildirish va matn tahlili ko‘nikmasini rivojlantirish.

Zamonaviy yondashuvlar:

Bugungi kunda ona tili darslarini interfaol usullar, o‘yin texnologiyalari, klaster, “fikrlar jadvali”, “aqliy hujum” kabi metodlar asosida tashkil etish darsni jonli, qiziqarli va samarali qiladi. Shuningdek, “Raqamli ta’lim” platformalaridan foydalanish o‘quvchilarda mustaqil o‘rganish ko‘nikmasini kuchaytiradi.

Ona tili fanida matn bilan ishlash, ijodiy yozuv mashqlari, diktant, insho va lug‘at ishlari orqali o‘quvchining tafakkuri, nutq boyligi va savodxonligi uzluksiz rivojlanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich ta’limda ona tili fanini puxta o‘qitish — bu o‘quvchining kelajakdagi barcha fanlarni o‘zlashtirishida poydevor yaratishdir. Har bir o‘qituvchi darsda bolaga tilni faqat o‘rgatibgina qolmasdan, balki u orqali milliy qadriyat, ma’naviyat va axloqiy tarbiya berishni ham unutmasligi lozim.

Tavsiyalar

1. Ona tili darslarida ko‘rgazmali vositalardan faol foydalanish;
2. Har bir mavzuni hayotiy misollar bilan bog‘lash;
3. O‘quvchilarni mustaqil fikrlash va ijodiy yozuvga rag‘batlantirish;
4. Raqamli texnologiyalarni dars jarayoniga qo‘shish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 6-noyabrdagi PQ–4884-son qarori.
3. “Boshlang‘ich ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi” – T.: O‘qituvchi, 2022.
4. Shodmonova S. “Til va nutq madaniyati asoslari”, Toshkent, 2021.